

Izhaja vsak četrtrek in velja za poštnino vred ali v Mariboru s pošiljanjem na doma za celo leto 32 Din, pol leta 18 Din, četrt leta 8 Din. Izven Jugoslavije 64 Din. Naročnina se pošlje na upravištvu »Slov. Gospodarja« v Mariboru, Koroška cesta št. 5. — List se dopušlja do odpovedi. Naročnina se plačuje naprej. Tel. interurban 113.

SLOVENSKI GOSPODAR

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO

Uredništvo je v Mariboru, Koroška cesta št. 5. Rokopisi se ne vračajo. Upravištvu sprejema naročnino, laserate in reklamacije. Cene inseratov po dogovoru. Za večkratne oglase primeren popust. Neuprte reklamacije so poštnine proste. Čekoval račun pošluga urada Ljubljana 10,603. Telefon inica urban 113.

9. številka.

Maribor, dne 3. marca 1927.

61. letnik.

SLS za kmeta.

Ko so pri zadnjih volitvah naši zavedni volilci šli v boj za zmago SLS, so vedeli, da delajo za edino pravo prijateljico kmetijskega stanu. In niso se varali. Tisti so se pač varali, ki so govorili, kaj boš šel volit, saj vse skupaj nič ne pomaga, pa so ostali doma. In teh je bilo ravno na kmetih veliko! Danes pa lahko sporočamo, da je SLS že v kratkem času po volitvah dosegla za kmeta zelo veliko, kar se že zdaj pokaže, dalekosežnejše uspehe bomo pa še le videli. Zato preberite te-le tri točke, pa jih nasprotnikom SLS pokažite, pa tudi onim omahljivcem, ki preveč radi na dan volitev za pečjo sedijo, da bodo videli delo SLS za kmeta.

Takojšna pomoč zoper metljivost.

Takoj po prvih sejah v oblastno skupščino v Mariboru, ko so dokončale razne volitve predsedstva in odborov, je prišel v pretres nujen predlog poslancev SLS ljutomerskega okraja, da se naj takoj preide na pomoč onim v celi oblasti, ki jim je živina zbolela radi metljivosti. Vsa oblastna skupščina brez razlike strank je priznala nujnost te odločitve. Sklenilo se je, naj oblastni odbor takoj odredi, da bodo živinozdravniki pregledali živino, da bodo dali na razpolago zdravila. Oblastna skupščina pa bo poravnala vse stroške za živinozdravnike, za zdravila pa polovico do treh glav živine v enem hlevu. Če pa ima kak mal posestnik ali kmetijski delavec le eno govedo, pa ni obrtnik ali stalno nastavljenec, se mu tudi zdravilo da brezplačno. Upamo, da bo mogoče ta ukrep čimprej izvršiti in da ne bo nobene ovire, da se bo lahko čimprej pomagalo našemu kmetu, da najprej rešimo to, kar se še rešiti da. Kmetijski minister dr. Kulovec je v ponedeljek poslal 70.000 Din za zdravilo »Distol«, ki ga naj živinozdravniki po mariborski oblasti takoj uporabijo zoper metljivost. Dr. Kulovec je mogel to doseči na prošnjo naših poslancev, ker je hotel in je tudi rad pomagal našemu ljudstvu. Pod prejšnjo »seljaško« vlado Radiča in Pucelja pa še odgovora ni bilo iz Beograda, kaj šele denarja.

Galica, žveplo in čilski soliter — carine prosto!

Naše vinogradništvo zelo trpi na tem, da mora uporabljati visoko zacarinjeno galico in druge potrebščine. Na vse prošnje, ki smo jih pošiljali na prejšnjo »seljaško« vlado, se ni dalo odgovora. Na kmeta se nihče ni oziral. Zdaj pa imamo v kmetijskem ministrstvu g. dr. Kulovca kot ministra, poslanca SLS. Ta je te dni odredil in pri ministrskem svetu dosegel, da se bo smela galica, žveplo in čilski soliter uvažati carine prosto. Naš kmet ve, kaj to pomeni, če se mu pri nakupovanju potrebščin zniža strošek pri 1 kg za več dinarjev, skupno pa na stotine dinarjev. Naš kmet-vinogradnik pa bo tudi vedel, kdo je bil tisti, ki mu je to oskrbel in bo zato zvesto podpiral SLS v njenem zvestem delu za kmeta.

Davčne eksekucije — prenehajo.

Glavni vodja davčne uprave v Sloveniji je delegat dr. Šavnik v Ljubljani, pristaš samostojne demokratske stranke. Da bi otežkočil stališče SLS, ki je v vladi, je izdal na davčne urade tajna navodila, naj se davki z vso strogostjo izterjavajo. Za to njegovo početje pa so izvedeli poslanci SLS. In ti so zdaj pri finančnem ministru protestirali. Uspeh tega pa je bil, da je finančni minister takoj poslal vsem delegacijam, tudi dr. Šavniku v Ljubljano, poziv, da se znanprej ne sme noben davčni zaostanek izterjavati z eksekucijami, razven tam, kjer bi bila nevarnost, da bi se

izgubil ves znesek, kar pa pri kmetu, ki ima zemljo, s katero ne more niti preko meje, ne pride v poštev. Tako torej bo moral tudi dr. Šavnik v Ljubljani odvti davčni vijak v tem oziru, kakor tudi še v mnogih drugih, ker so določene v finančnem zakonu še druge davčne olajšave, ki jih bo treba uveljaviti.

Tako torej dela SLS za kmeta in s tem za ves naš narod. Kajti, če bo kmet imel in bo lahko gospodaril in živel, bo imel trgovec, obrtnik, bo imel tudi uradnik in industrijec. Kmeta je treba pred vsem podpreti. To je začela delati SLS takoj, ko je prišla v vlado, kjer je preje dolgo sedel g. Pucelj in seljački ministri, ki pa v dolgih mesecih niso dosegli toliko kot en naš minister v enem dnevu. Naši poslanci zaslužijo, da jih v njihovem delu podpiramo s tem, da skrbimo zato, da izve naše ljudstvo za njihovo delo (zato razširite »Slovenskega Gospodarja«, op. ur.), da stoji ves narod kot en mož za njimi zdaj, pa tudi ob času volitev. Kajti zaupanje naroda, ki ga je SLS dobila pri volitvah, je tista moč, na kateri sloni njen vpliv in uspehi njenega dela za narod.

Da bomo nasprotnike poznali!

»Kmečka politika«, tako jo opisuje »Kmetijski list«, ne sloni ne na srbstvu ali na hrvatstvu, niti na slovenstvu. Dostaviti moramo: Kmetška politika, kot jo vodi Radič in njegovi slovenski hlapci, pa ne sloni poleg drugega tudi ne na kmetu, ki tej pokvarjeni gospodi (besede iz »Kmet. lista«) ne verjamejo nič.

Voditelj kmetov — socialist Prepeluh. Dobro se še spominjamo lista, ki ga je Prepeluh izdajal: »Avtonomist.« V tem listu je vsakokrat imel prevrjene vagone Puceljeve železnice naslikane, da se je tako iz Pucelja norčeval. Zdaj pa so se ti vagoni na drugo stran prevrnil, pa je Prepeluh postal celo Puceljev prijatelj in duhovni vodja samostojne kmetijsko-radičevske stranke v Sloveniji. Do zdaj je prevračal vagone, zdaj pa kozle, kmetje pa se mu le smeji!

Radič se zna prav imenito pretepatati. Ko se je v Zagrebu začelo zborovanje oblastne skupščine, so se Hrvati sprli. Pa je Radič sam planil nad nekega dr. Hanžeka, pa ga je davil in končno iz dvorane vrget. Tudi Slovenecem je napovedal ofenzivo. Pa tu si bo moral rokave dobro zavibati.

»Drobtine«, pravi »Kmetijski list«, da so to, kar dosega SLS. Dobro! Mi pa vprašamo, kaj je neki Pucelj delal, da še teh drobtin ni prinesel? Ali je še drobtine moral kot ubogi hlapec pustiti v Radičevi malhi?

Pribečevič je zapustil lasten brat. Pribečevič je s svojo politiko prišel že tako daleč, da ga njegovi najzvestejši zapuščajo. Zdaj je iz njegove stranke izstopil celo njegov lasten brat Milan. Žerjav pa mu je še zvest, z njim pa še oni zaslepljeni Slovenci, ki kapljajo za Žerjavom.

O nebesih in nebeškem kraljestvu govori porogljivo dr. Žerjav v zadnji »Domovini«. On je bil že v nebesih, dokler je sedel v vladi, pa zdaj so ta vrata zanj zaprta. Naj se poboljša, pa se naj začne pripravljati, da bo tudi on enkrat prišel v prava nebesa, iz našega ljudstva pa, ki veruje v posmrtno življenje, se pa ni treba norčevati.

Demokrati prinesli nagega človeka v nar. skupščino. Kaj takega zmoroje le demokrati! Zgodilo se je takole: V Beogradu v neki kavarni so se skregali neki demokrat in neki radikal. Potem pa so se na ulici stekli, pri čemer jih je demokrat dobil prav občutno z bikovko. Kakor ne odobravamo pretepatov, tudi političnih ne, moramo pa vendar še posebno obsojati, kar so demokrati drugi dan napravili. Privlekli so tistega pretepenega demokrata v narodno

skupščino, tam so ga do nagega slekli in nesli k predsedstvu vlade, pa kazali njegovo klobasasto telo po vsej dvorani. Niti med divjimi narodi se taka surovost ne dogaja, ko so jo demokrati v tem slučaju. S takimi ljudmi je pač vsako resno delo popolnoma nemogoče. In kdo še take ljudi podpira? Kdor voli za nje. Kdor bere njihovo časopisje kot »Jutro« in »Domovino«.

Zoper duhovnike se je zoper dvignila zadnja številka »Domovine«, zakaj da se tudi pečajo s politikom itd. V istem odstavku pa sama pravi, da so duhovniki ravno tako dr. žavljeni kot vsi drugi. Torej imajo pravico, da volijo, da agitirajo kot vsi drugi. Ker pa imamo v našem političnem življenju tudi take stranke kot je demokratska, pa imajo duhovniki tudi dolžnost pred Bogom in pred ljudmi, da opozarjajo narod pred temi škodljivci. Grožnja, da bodo začeli delati za pravoslavje med našim narodom, duhovnike ne bo preplašila. S to grožnjo se je »Domovina« zoper pokazala, kako skrbi za vero. Zato »Domovino« ven iz krščanskih hiš!

Državna politika.

V NAŠI DRŽAVI.

Boj proti Maksimoviču, notranjemu ministru, je zavzel ves teden političnega življenja. Opozicija, posebno Radič in samostojni demokrati, so mislili, da bodo v tem boju strmoglavili vlado. Ni jim šlo za drugega kot le za to, saj so ravno s tem Maksimovičem sami sedeli v vladi in z njim, oziroma na njegov račun pa sami vršili nasilja. Da ta boj ni bil resen, se kaže v tem, da so demokrati nagega človeka po narodni skupščini nosili in s tem hoteli doseči uspeh. Radičevci pa so doživeli blamažo, da so vsi govorniki odpovedali svoje govore, ker je njihov član Basariček govoril za Maksimoviča. Glasovanje, ki se je vršilo za obtožbo Maksimoviča, je izpadlo: od 286 glasov je bilo 152 proti obtožbi in 134 za obtožbo. Samostojni demokrati in radičevci bi si pač lahko to blamažo prihranili.

Kako sedanja vlada dela. Naš minister dr. Kulovec je dosegel, da se bodo že te dni začele predpriprave za regulacijo naših rek v vsej državi, ker bo hipotekarna banka posodila v ta namen 50 milijonov dinarjev.

Za popravilo cest se pripravlja velikopotezno delo: najetej posojila 500 milijonov dinarjev. S tem, da se bodo ceste popravljale, se bode zmanjšala tudi brezposelnost, ljudje bodo nekaj zaslužili, naše cestne zveze pa bodo izboljšane.

Zadolžene kmetije se bodo rešile. Po posebnem zakonu se bo skrbelo, da se rešijo kmetije, ki so preveč zadolžene, na ta način, da bo kmet dobil prav poceni kredit na razpolago. Tako dela sedanja vlada. Dela modro, dela hitro. Ljudje pa pravijo, hvala Bogu, da je tako, zdaj upamo, da sčasoma pridemo v boljše razmere.

Kralj se živahno zanima za delovanje sedanje vlade in predsednik Uzunovič mu mora redno poročati. Tudi na najvišjem mestu se odobrava velikopotezno delo sedanje vlade.

Napadi na škofa dr. Jegliča in slovensko duhovščino, ki jih je povzročil Pavle Radič preteklo soboto v narodni skupščini, so razkrinkali pred Srbi demagoško početje, s katerim so dozdaj slepomišlili Žerjav, Pribečevič in Radič glede klerikalizma. Srbi so spoznali, da je bil to le bav. bav, pred katerim se naj le tresejo brezverski demokratje in radičevci, pravoslavni Srbi pa se ni treba. Pavle Radič si je s temi napadi le slabo uslugo naredil.

Kakšno čast je imel Sobek Javorcaž.

Poljski spisal Kazimir Przerwa-Tetmajer; preložil Al. Benkovič.

On pa je stal med ljudmi, kakor oslepel od iskreče svetlobe solnca, ki je tam za zidom tonilo za robom zemlje. Častnik mu je olajšan in miren potrkal z roko po rami in rekel: »Vrl dečko!« Ljudje so vzklikali nad neverjetno urnostjo in še bolj nad tem, da je Sobek skočil nazaj na dvorišče jetnišnice. On pa ni slišal nič. Nazadnje je šele slišal besede:

»Ali že do'go sedi?«

»Mesec dni.«

»Ali je dosti dobil?«

»Dvajset let?«

»Pa ni pobegnil?!«

Sobek se je ozri na tistega, ki je govoril. Majhen, mozolčast fant, oblečen, kakor se nosijo okrog Gdova, je gledal nanj z bledimi očmi in z izrazom nenavadno posmehljivega strmenja. Gledal je nanj kakor na človeka, ki se mu mora vsak čuditi zaradi njegove neumnosti in ki ga človek zaradi te nezasišane neumnosti ne more drugače kot zaničevati. Sobek Javorcaž je mozolčastega fanta pogledal v oči.

Gorali so Sobka obstopili, vsi, ki so bili na Višniču.

»Sobek! Vrl dečko si!«

»Tega bi ne bil storil niti rajniki Košla Gornji.«

»Kdo drugi tudi ne!«

»Sam častnik je odprl usta za hip.«

»Morda ti zato odpusti nekaj let.«

»Kaj takega tu še nihče ni videl.«

»Kako bi neki?«

»Ali so kje taki ljudje, kot smo mi? Kaj?«

»Hej! Nikjer jih ni takih, kot smo mi s Podhala.«

»Ej! Nihče izmed nas ni kos Sobku!«

Obstopili so Sobka. Bilo jih je pet ali šest, sami zločinci in razbojniki. Ponosni so bili na Sobka.

»Ej, to bi bila banda, mi pa oni!« je rekel koščeliski razbojnik drugemu Koščelščanu.

»Ej, res bi bila, pa kakšna!«

»Mislil sem, da so pri nas v Koščeliskah najvrlejši fantje.«

»Ej, tudi drugod jih je kaj. Saj tudi Janošik ni bil iz Koščelisk, marveč nekje s Spiža.«

»Kaj boste vi, Koščelščani? Kaj pa Matej iz Zakopanih?! In Mijalkov Jendrek?«

»In novobilski Valek? Podžični iz Bjalke? . . .«

»Hej! V Koščeliskah pa je le . . .«

Bila je temna noč. Vsi so spali. Čeprav si oči izpahneš, ne vidiš drugega kot črne sence na nebu, sveta sploh ne vidiš. Dež je kar rjul, bilo je grozno. Tema je v celici; Sobek je videl samo dvoje oči pohabljenega fanta iz Gdova. Mučile so ga, kamor se je obrnil, gledale so ga srepo, izrazito, stalno.

Sobka jih je bilo sram; zdaj se jih je celo bal.

Fant je sedel v drugem krilu, na koncu poslopja, in je zdaj res spal na prični z zatisnjenimi očmi. Oči pa so skozi zid in čez dvorišče gledale Sobku v dušo. Ta se je krčilo in zvijala pod njih pogledi, skrivala se je, a ni mogla uteči.

Nozdrvi, ki so že dihale prosti zrak s sveta, oči, ki so že gledale prek obzidja v svet, kakor da so dobile zobe in

grizle in trgale Sobkovo dušo. Dve blede, izrazite, srepi zenici fanta iz Gdova sta se vbadali v njegovo dušo čez dalje globoče.

Bil je gori! Na zidu! . . . Samo en skok! . . . Še veter bi ga ne bil dohitel! Zdaj bi bil že čez ogrsko mejo!

Sobku se je zdelo, kakor bi mu nekaj živžalo okoli ušes, kakor njegova lastna cjupaga, krožeča mu veselo okrog glave v blaznih vrtincih s polno silo. Tam nekje v lešu pod Srednjim vrhom ali pod Džumbirom sede njegovi bratje tovariši, skrčeni kakor risi. Do'golasi velikan Jan Sliva iz Vihodne, Jendrek Migac iz Bustrika, Joško Papež izpod Bele gore, Joško Stanik iz Koščelisk, Loreno Gavranjec iz Pospadov . . . Tam sede okrog ognja in pojo polglasno grozopolno rokovnjaško koračnico. Pojo pesem, o kateri nihče ne ve, kdaj in kdo jo je zložil, ob kateri smreke trepetajo in se bude orli, speči na vejah, ter v temi šume s peruti, oslepleli, jezni, preplašeni. Tam pojo, a ni ga, ki bi jim pri tem igral na gosli. kajti on, Sobek Javorcaž je bil takrat na Višniču. Na Višniču — on, o katerem so dečki govorili: »Divjega kozla laže s pestjo zgrabiš za parklje, nego bi ujel Sobka Javorcaža.«

Pred očmi so mu zamigljale gore, prišlo je kakor nenadna toča spomladi, ki se utrga s skalovja. Tu zeleni cela dolina, tam voda igra v jezercu, tam meketajo bele ovce, žvenkljajo krugaljčki in medni zvončki — vse zveni, zvonji in se gibljejo po poljanah. Tam pojo pastirji, tam pastirice, tam in tam katera zavriska z višine: »Juhuhuhu!« Tam ji zopet odgovorja pastir izpod čeri: »Ho!ho!« Tam na gosli in kobze*), na vrbove piščalke, na dolge, daleč glaseče se trobe igrajo pastirji, ovčarji in volarji. V planinski koči plapolajo ogenj, pastir pleše in bje s petami, da

*) Nekaka lira s tremi strunami. — Op. prel.

V DRUGIH DRŽAVAH.

Spor med Rusijo in Anglijo giblje danes že ves svet, kakor da si stojita nasproti Evropa in Azija. Kajti Anglija ima svoj velik vpliv v Evropi, Rusija pa v Aziji. Tudi v Aziji hoče Anglija obdržati svoj dosedanj vpliv in dosedanje nadprave, toda Rusija ji je izpodmaknila tla. Angleška vlada je Rusiji poslala grozeče pismo. Rusija pa to odločno zavrača. Ne bo dobro, če bi se ti dve državi resno spoprijeli.

Trgovska pogodba Češke z našo državo poteče v kratkem in se že vršijo pogajanja za podaljšanje iste. Pogodba pa se bo v našo korist morala na nekaterih mestih izpremeniti. Upati je, da se bo doseglo popolno soglasje.

Konec republike Nicarague v Ameriki. Združene države v Severni Ameriki so prevzele republiko Nicaragua v svoje varstvo in upravo. Angleška se jezi malo nad tem, pa ne bo nič pomagalo.

Zasedanje oblastne skupščine v Mariboru.

Druga seja.

V zadnji številki »Slovenskega Gospodarja« smo prinesli poročilo o zgodovinski prvi seji mariborske oblastne skupščine, ki se je vršila v sredo, dne 23. februarja t. l. Istega dne popoldne se je vršila druga seja. Glavna točka dnevnega reda je bila volitev skupščinskih odborov. Seja je bila otvorena ob pol štiri popoldne. Po prečitanih zapisnikih se je oglašil k besedi socijalist Möderndorfer ter vprašal, kje je veliki župan, da ni otvoril zasedanja, kakor je to po zakonu predpisano. Predsednik dr. Leskovar je odgovoril, da se to ne tiče skupščinskega predsedstva in ne more dati na to vprašanje odgovora. Dr. Ravnik se nato oglašil k besedi ter izjavi, da naj g. Möderndorfer vpraša SDS, če ona kaj ve o velikem županu. Nato pa prosi g. Petovar, naj se o tem ne govori. Na popoldanski seji je prisegel na novo dospeli poslanec Franc Hodošek iz Zinkovcev št. 12, ki je pristaš Radičeve stranke, dočim je dopoldanski seji še prisostoval SDS Hodošek Franc iz Zinkovcev št. 59. Demokrati so na ta način izgubili 1 poslanca.

Volitev odborov.

Skupščina je prešla nato k volitvi treh skupščinskih odborov. Ker se niso mogle vse stranke zediniti na skupno listo, sta se volili kandidatski listi, ki sta jih vložili dve skupini in sicer SLS ter SDS in radičevci. Socijalisti pa so glasovali s praznimi glasovnicami. Glasovanje se je vršilo za dva odseka z listki, dočim so se pri volitvah v tretji odbor zedinite stranke za isto razmerje. Enako je bil izvoljen na dr. Ogrizek predlog tudi četrti odbor za proučevanje skupščinskega poslovnika. V posamezne odbora so izvoljeni sledeči poslanci:

v prvi (finančni) odbor: dr. A. Veble (SLS), Franc Hrastelj (SLS), dr. Goričan (NRS), Lovro Petovar (SDS); v drugi odbor (za uredbe in predloge): dr. Ogrizek (SLS), Jože Štabej (SLS), dr. Ravnik (NRS) in dr. Sebestjan (HSS);

v tretji odbor (za pritožbe in prošnje): Dav. Krajnc (SLS), Peter Rozman (SLS), Janžekovič Alojzij (SLS) in Josip Neudauer (HSS).

Na predlog dr. Ogrizeka je bil izvoljen tudi četrti odbor za proučevanje skupščinskega poslovnika. V ta odbor so bili izvoljeni dr. Ogrizek, dr. Veble, Marko Krajnc in dr. Odič (radičevci).

Po izvolitvi odborov je skupščina sklenila, da se sestane v petek ob 10. uri popoldne.

Delo skupščinskih odsekov in klubov.

V četrtak skupščina ni zasedala. Poslanci so se večinoma razšli domov, delali so samo odseki, izvoljeni na seji prejšnjega dne. Najprej so se konstituirali odbori in sicer sledeče:

prvi odbor za proračun in vse finančne predmete: predsednik dr. Andrej Veble, tajnik Franc Hrastelj;

drugi odbor, za uredbe in predloge: predsednik dr. Anton Ogrizek, tajnik Jože Štabej;

tretji odbor, za prošnje in pritožbe: predsednik Davorin Krajnc, tajnik Peter Rozman;

četrti odbor, za izdelavo skupščinskega poslovnika: predsednik Marko Krajnc, tajnik dr. Andrej Veble.

iskre lete pod streho. S peto bije ob glino, vlačeno v tla, poje in vriska, — za steno pa mu odgovarja iz kota devojka.

Iskre se krešejo proti stropu, gosli vrešče, kakor bi sami vragovi rojili v njih.

Tam jeseni ženske tro lan na gumnu, prepevajo dolge, zaljubljene pesmi, v zimi pa v tkalski kolibi. Stari gospodarji pušijo iz pip, pripovedujejo pripovedke in rešujejo uboge duše v vicah. Volkovi vijo sem od gozda, psi jim odgovarjajo od koč. Nenadoma nastane v noči vrišč, cviljenje, stokanje, obupno meketanje, obupni kriki in kliki: volkovi so se bili prikradli natihem, raztrgali psa, med čredo dero. Šele čez nekaj časa se prikaže kdo: ta z gorčim polenom, ta z železnimi vilami, nekateri s čjupago, drugi s puško in cepcem, s čimer kdo more — na pomoč sosedu!

Bitka. Sosedovi psi, tisti, ki so bolj predrzni, tisti veliki, lipovski, z ostrinami ovratniki navaljujejo na volkove, cepci grme, čjupage zvne. Še ženske pomagajo: ta s polenom, ta s smonato trsko, ta s svetiljko sveti skozi vrata ali skozi okno. Tu je možak volka prebodel z vilami, ga dvignil in treščil ob tla, tam volk drugemu skače za vrat, pes pa volka napada od zadaj, popada ga za vrat in mu meso trga s hrbta. Razrit, pohojen sneg, pobiti volkovi, zadavljeni psi, nekaj ranjenih ljudi — nad gorami pa tiha, zvezdnata noč, le od daleč se sliši tuljenje, čez nekaj časa pa po kočah zopet brne tkaške statve, tam in tam zopet zapoje kakšna Zosja ali Marisja.

Poje tenko, visoko, vabeče, da se v človeku srce trga in trepeče.

Trga se in trepeče tudi srce v Sobku Javorcažu. Bil je prost, lahko bi bil prost! En skok in bil bi tam.

Tudi politični klubi so se istega dne konstituirali.

Klub SLS si je izvolil svoje predsedstvo že na prvi klubovi seji v torek. Klub SLS šteje 42 članov ter ima sledeče predsedstvo: predsednik dr. Andrej Veble, podpredsednik Marko Krajnc, tajnik Franc Hrastelj in gospodar Tomaž Ovčar.

Drugi najmočnejši klub so radičevci. Štejejo 11 poslancev, med temi 10 iz HSS, 1 pa je samostojen kmet. Predsednik je dr. Ante Odič iz Čakovca, podpredsednik Franc Hodošek iz Zinkovcev, tajnik Rudolf Lorber iz Žalca.

Klub SDS šteje 5 članov. Predsednik je Lovro Petovar iz Ivanjkovcev, podpredsednik dr. Ivan Novak iz Čakovca, tajnik Franc Finžgar.

Najmanjša skupina so socijalisti. Njihov klub šteje tri člane. Predsednik je Viktor Grčar, nadučitelj v Mariboru.

V finančnem odseku se je pregledal osnutek proračuna, kakor ga je sestavilo veliko županstvo. Na podlagi tega osnutka, ki je seveda enostranski in navaja le izdatke, bi bilo vseh izdatkov preko 28 milijonov dinarjev za 1. leto. Odslek je sklenil staviti oblastni skupščini več nujnih predlogov.

Odbor za uredbe in predloge je formuliral predlog uredbe za razdelitev poslov posameznim odbornikom, ki bodo imeli obširen delokrog. Popoldne je sodeloval pri uredbi predloga za nov poslovnik.

Vsi poslanci SLS so za svoje okraje postavili številne predloge, tako, da ne le po številu, ampak tudi po delu prednjačijo. Treba je le še, da Belgrad omogoči uživetje in izvršiti vse te predloge!

Tretja seja.

K tretji seji se je oblastna skupščina sestala v petek, dne 25. februarja. Ob pol 11. uri dopoldne je otvoril predsednik g. dr. Leskovar sejo, ki je trajala brez odmora do 4. ure popoldan. Po otvoritvi je prisegel novoizvoljeni poslanec, član kluba SLS g. dr. Boštjan Schaubach iz Slovenske Bistrice, ki se ni udeležil prve seje radi bolezni. Nato je prešla skupščina na dnevni red.

Predlogi poslancev SLS.

Koliko resnosti in volje je za delo v korist ljudstva so pokazali naši novo izvoljeni poslanci, je najlepše razvidno iz neštevilnih predlogov, katere so poslanci sestavili z ozirom na potrebe in zahteve svojih volilnih okrajev. V teh predlogih je začetan velikopotezen program, katerega bo morala oblastna skupščina izvršiti. Zagotovljen bo s tem celi mariborski oblasti ogromen napredek na vseh poljih. Povdariti moramo zlasti dejstvo, da so od nasprotnih strank demokrati in socijalisti postavili le nekaj malenkostnih predlogov zgolj krajevnega značaja, dočim se radičevci za to sploh niso brigali. Njim je glavno, da so prišli v skupščino, delali bodo že drugi. Iz tega je razvidno, da se je edino Slovenska ljudska stranka takoj v začetku oprijela z vsemi silami dela ter bo to delo tudi z isto požrtvovalnostjo nadaljevala. Naše ljudstvo bo uspeh tega dela lahko samo videlo in potem razsodilo, da je imelo prav, ko je odšlo z veliko večino zaupanje Slovenski ljudski stranki. Druge stranke se bodo pa s svojo nedelavnostjo in omalovaževanjem skupnih koristi celega naroda obsodile same v smrt in prepričani smo, da bodo zastopane v skupščini samo še tako dolgo, dokler njena funkcijska doba ne poteče in se izvoli nova. Pri novih volitvah jih bo ljudstvo obsodilo in končovalo javno zvržilo.

Predloge je prečital tajnik g. Hrastelj in sicer samo v izvlečku, ker bi za dobesedno čitanje bil potreben celi dan.

Za posamezne okraje so poslanci SLS vložili sledeče važnejše predloge:

Okraj Slovenjgradec.

Ureditev cest v okraju. — Oblastna skupščina naj doseže vrnitev okrajnih doklad okrajnim odborom. — Država naj prevzame regulacijo Mislinje od okrajnega zastopa ter naj mu povrne dosedanje stroške. — Podpore obrti, trgovini in industriji, prepoved krošnjarenja, podpore kmetijstvu, graditev novih cest.

Okraj Maribor, levi breg.

Pospeševanje kmetijstva, živinoreje, travništva; zgradba okr. cest; regulacija rek, zavarovanje proti toči; omejitev avtomobilnih nesreč. — Izvedba okrajnih volitev, podpora bolnicam, takse, pravično razdelitev davkov, vprašanje jesenskih počitnic na podeželskih osnovnih šolah.

Okraj Ptuj.

Obremenitev lastnikov avtomobilov s posebnimi dohodki za popravo cest. Regulacija Drave, pospeševanje živinoreje. Subvencije lastnikom plemenskih bikov in prašičev. Vprašanje viničarskega reda, pospeševanje kmetijstva, vinogradništva, živinoreje, zadržne izobrazbe.

Okraj Konjice.

Vprašanje železnice Poljčane—Zreče, invalidsko vprašanje, bolnica v Konjicah, regulacija Dravinje, nabava krompirja za setev, posipanje državnih in okrajnih cest, premiranje plemenske živine, pomočitev kmetijskega šolstva (vpeljava kmetijskega pouka v višjih razredih osnovnih šol).

Okraj Marenberg.

Zgraditev ceste Prevalje—Solčava in železniške proge Prevalje—Kamnik.

Okraj Ljutomer.

Regulacija Mure, graditev novih cestnih zvez in novih mostov preko Mure. Dalje pomoč živinorejcem zoper meljavost in podporo Zvezi viničarjev.

Okraj Maribor desni breg.

Ustanovitev socialnih zavodov za brezposelne, dedna zavetišča, zdravilišča, regulacija Drave, Mure, Pesnice, pomoč od plazov prizadetim krajem, pospeševanje hmeljarstva, zgraditev cest.

Okraj Gornji grad.

Regulacija Savinje in postavitve novih mostov, ki jih je odnesla Savinja, ureditev poštne razmere, otvoritev inozemskih sejmov za obmejno prebivalstvo, železniška zveza s Kamnikom in revizijo podeželskega stavbnega reda.

Zahteve Prekmurja.

Izpeljati se mora fiksiranje zakonodaje, urediti obmejni tranzitni promet, priznanje verskih šol, ustanovitev osnovne šole v Murski Soboti, vzdrževanje gimnazije, prevzem komitatskih cest od države. Zahteva se ustanovitev okrajnega sodišča v Murski Soboti in zaposlitev sezonskih delavcev na Madjarskem, dovoljenje saditi tolake v Frekmurju, ustanovitev pietarske šole, ustanovitev trahomskega ambulatorija, zboljšanje poštne, telegrafskih, telefonskih in železniških zvez ter podpora šolstvu.

Okraj Celje.

Regulacija Savinje in pritokov, podržavljenje ceste Celje—Zidani most—Zagreb, ustanovitev kmetijskih nadaljevalnih šol, osnivanje kmetijskih tečajev in podporo za poplavljenca.

Okraj Šmarje.

Dograditev započetih cest, predvsem Kozje—Lesično, otvoritev nove postaje med Poljčanami in Ponikvo, podpiranje sadjeje, dobava semenskega krompirja, pomoč od plazov prizadetim krajem in mnogo drugih vprašanj.

Prvi sklepi skupščine za povzdigo živinoreje.

Po čitanju predlogov je bil na vrsti nujen predlog finančnega odseka radi metuljavosti goveje živine v mariborski oblasti. Predsednik odseka dr. Veble (SLS) je v poročilu omenjal, da je nad 40% goveje živine v mariborski oblasti obbolele na metuljavosti. Finančni odsek se je posvetoval, kako bi nudil živinorejcem najuspešnejšo pomoč ter je predlagal sledečo rešitev: Oblastna skupščina naj sklene najeti posojilo v znesku 200.000 Din za zatiranje metuljavosti. Potom drž. veterinarne uprave naj se izvrši pregled vse živine. Podpora se naj razdeli tako, da se krije posestnikom, ki imajo tri ali več glav živine, 50 odstotkov stroškov za zdravljenje, posestnikom in delavcem z 1 govedom pa vse stroške. Predlog je bil soglasno sprejet.

Poročilo odbora za predloge.

Odbor za predloge je sklepal o razdelitvi samoupravnih poslov. Poročilo o tem je podal pred skupščino g. dr. Anton Ogrizek (SLS). Kakor vrši v javnih društvih vsak član odbora svoje delo, tako je tudi v skupščini, kjer se delo razdeli na posamezne oddelke. Odbor je predlagal ustanovitev sledečih oddelkov:

1. Finančni odsek. V njegov delokrog spadajo oblastni proračun, razpolaganje z rednimi in izrednimi prejemki in dohodki v okviru oblastni skupščini odobrenega proračuna in morebitnih posebnih pooblastil, upravlja oblastno imovino, podjetja in ustanove, odbrava in odklanja proračne občin in okrajnih zastopov uporazumno z oblastnim odbornikom, ki nadzira občine in okrajne zastope in vrši nad občinami disciplinsko zastopstvo.

2. Oddelek za javna dela. V njegov delokrog spadajo gradbeni predpisi, lokalna železniška in cestna omrežja,

Kako so vzeli Vojtka Hronjca.

Poljski spisal K. Przerwa-Tetmajer; preložil Al. Benkovič.

Jakec Hucjanski je, kar mu je sapa dala, hitel navkreber in govoril sam pri sebi:

»To mu pa povem! Na mojo vero, da mu povem!«

Jakec Hucjanski je bil štirinajst let star in je dobro vedel, da se tega, da Vojtek Hronjec, ki je ušel od vojakov, biva pri njih, nikomur ne sme povedati, prav tako pa je dobro vedel, da je to, da Kasja Penckovska, Vojtkova ljubica, v krčmi pleše s fanti, treba povedati Vojtku. Zato je na vso sapa hitel navkreber in ponavljal:

»To mu pa povem! Na mojo vero, da mu povem!«

Hitel je pa tudi zato navkreber, ker se je silno bal medveda, ki je sinoči ovce klal v dolini.

Gozda je bilo konec, smreke so postajale redkeje, vse naokoli je bilo obilito z mesečino.

»No! Zdaj sem pa že tam!« je rekel Jakec.

Potem je pričel ogovarjati pse: »Na, na, na!« ti pa so spoznali njegov glas in mu lajajoč pritekli nasproti. Ker se mu je Varuj, visok kakor tele, zaletel pod noge, ga je Jakec zajahal, ga zgrabil za ovratnik in tako na psu, ki je grozno lajal, prišel pred pastirsko kočjo.

»Uren pa si!« mu je rekel ovčar. »Ali si vse pri-neseš?«

Jakec je vzel iz torbe tabak, užigalice in žganje.

»To je vse, kar ste naročili.«

»Tu imaš«, je rekel ovčar in mu dal velik bakren četrtrak.

Ta hip pa se je dvignil Vojtek Hronjec, ki je ležal ob steni na rešju, segel za pas in mu dal srebrno dvajsetico Materjo božjo. (Dalje prihodnjé.)

Takrat se je zdelo Sobku Javorcažu, da bi lahko skočil od Višniča do obmejnih Karpatov in od Tater do Lipovske gore! . . . Takrat se mu je zdelo, da bi splaval, po zraku švignil preko oblaka, s katerim je prepeto nebo . . . Takrat . . .

Z zobmi je popadel mrežo in jo pričel gristi. Krvave pene so mu jele tiščati iz ranjenih ust. Udaril je z glavo ob mrežo, da se mu je koža razčesnila ob njej in mu je kri zalila lase . . . z rokami je stresal mrežo. »Torej kakor orel sem tu! Zapri ste me!« je šepetal. »Pa bi bil lahko prišel odtod. Lahko bi bil pobegnul! Vse bi bil mogel!«

Besen, blazen obup je Sobku upognil hrbtenico, mu napel pleča, stisnil prsi — in mreža je počila. Uprl se je, sunil — iztrgal jo je iz okna. Za hip je obnemogel. Zdelo se mu je, da mu skozi okno v celico lete vse Tatre in vsi oblaki neba.

Sobek je pogledal dol. Bilo je za dve nadstropji visoko, spodaj tlakovano dvorišče jetnišnice. Zdelo se mu je, da je kamenje pod njegovim oknom oživelo, da ga čaka živost in mirno.

Streslo ga je.

Obup, koprnjenje, veselje, blaznost se je pričela v njem boriti s strahom. Telo, pred kratkim še razbesnelo, steklo, se je pričelo tresti, zadrževati dušo, jo vezati. Sobek se je nagnil skozi okno.

In glej čudo! Vse: gore, tovariši, rodni kraj — vse se je zopet pričelo umikati v nočno temo, izginjati čezdalje bolj . . . Prestrašil se je, silno prestrašil. Takrat so se blede, do zasmejanja preplašene oči pohabljenega dečka iz Gdova zasvetile Javorcažu naravnost v obraz. Hej! . . . Dvignil je glavo, se vzpel z rokami, izprožil noge . . . skočil . . . — in se ubil!

Tako čast je imel!